

**Електронний додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

14 листопада 2019 року
м. Харків, Україна

Харків
2019

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 2 від 17.10.2019 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 13 від 23.10.2019 р.)

Рецензенти: **Криворучко Оксана Миколаївна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;

Назарова Галина Валентинівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом та соціальних наук Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Перерва Петро Григорович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри організації виробництва та управління персоналом Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 14 листопада 2019 р. Харків : ФОП Лібуркіна А. М., 2019. 104 с. Укр. мова, рос. мова, англ. мова

Наведено результати наукових досліджень учасників, проведених у рамках чотирнадцятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліbermanу. Розглянуто питання теоретичних і прикладних засад формування та активізації інноваційних процесів на всіх економічних рівнях відносин в Україні, управління розвитком діяльності підприємств в умовах міжнародної конкуренції, проблем розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємств. Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції на електронному носії.

Видання може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, для формування практичних рекомендацій та управлінських рішень з підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку економіки. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, науковим, освітнім і громадським організаціям, науковцям, аспірантам і студентам економічних спеціальностей.

Секція 3. Проблеми розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємств

<i>Булеев І. П., Брюховецька Н. Ю.</i> Інноваційні інвестиції – домінанта системного реформування економіки: методологічний аспект.....	395
<i>Льяшенко Г. В.</i> Сучасний мотиваційний механізм підвищення ефективності управління персоналом.....	400
<i>Кащеева Д. В.</i> Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації.....	404
<i>Костенко Д. М.</i> Законодавче та нормативно-правове забезпечення стимулювання використання та виробництва біопалива в Україні.....	409
<i>Красноусова О. М.</i> «Розумне» місто як прояв впливу агломераційних процесів на розвиток інноваційної складової регіональної інфраструктури.....	413
<i>Лисиця Н. М., Ус М. І.</i> Напрямки інноваційної діяльності як основа конкурентоспроможності підприємств.....	417
<i>Лях І. І.</i> Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки.....	422
<i>Лях О. В.</i> Інтегрована політика щодо технологічного розвитку промисловості (досвід економічно розвинутих країн).....	426
<i>Матюшенко І. Ю., Кобзева М. Ю.</i> Напрями інтеграції України з ЄС: перспективи для інноваційного розвитку української економіки та суспільства.....	431
<i>Нікітіна А. В., Стищенко Т. О.</i> Інвестиційні процеси в агробізнесі України: загальні тенденції та проблеми.....	438
<i>Палант О. Ю., Стаматін В. В.</i> Елементи організаційно-економічного механізму систем автоведення поїздів як інноваційна діяльність підприємств метрополітенів країни.....	442
<i>Sandal Jan-Urban.</i> Museum Science and the Creation of Artifacts based on the Production Function.....	447
<i>Хаустова В. Є., Лелюк О. В.</i> Особливості розвитку електроенергетичного сектора України.....	451

УДК 338.43

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРОБІЗНЕСІ УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ

Нікітіна Аліна Вадимівна, к. е. н., доцент
кафедри міжнародної економіки
та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: n-a-v-1@ukr.net

Стиценко Тетяна Олександрівна, студент 4 курсу
факультету міжнародних економічних відносин
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: stytsenko.tania@gmail.com

Сьогодні в Україні спостерігається тенденція використання вітчизняними агропромисловими підприємствами зношеного й застарілого устаткування, відсутність інноваційних технологій і належного інформаційного й аналітичного забезпечення, нестача фінансових і трудових ресурсів для розширення виробництва. Основна частина підприємств є технологічно відсталою, енергоємною й недостатньо ефективною через відсутність розвитку інноваційної діяльності. Ставка за кредитами на розвиток аграрного сектора з одного боку, і низький рівень матеріально-технічної бази багатьох сільськогосподарських підприємств та застосування ними застарілих технологій – з іншого, свідчать про необхідність істотних змін, зокрема в позиції держави відносно до агросектору.

Найгострішими проблемами розвитку сільського господарства України протягом останнього часу є низький рівень залучення інвестицій та впровадження інновацій, які використовують суб'єкти господарювання аграрної сфери. У зв'язку з чим виникає проблема: вітчизняні виробники не можуть вступати у конкурентну боротьбу з іноземними суб'єктами господарювання, що використовують у своїй діяльності більш розвинені,

сучасні технології. В умовах глобалізації та інтеграції до ЄС забезпечення конкурентоспроможності та розвитку агросектору можливе лише в тому випадку, якщо цей розвиток здійснюється на інвестиційно-інноваційній основі. Комбінація інвестиційної й інноваційної діяльності, вкладення чималих коштів у сучасні інноваційні технології та виробництво інноваційних продуктів можливо розглядати як найважливішу передумову ефективного функціонування вітчизняного сільського господарства й інших галузей агропродовольчої сфери у відкритому конкурентному середовищі [1, с. 344].

Щоб формувати конкурентне сільське господарство, потрібно залучати іноземні інвестиції, про що свідчить досвід зарубіжних країн. Так, іноземні інвестиції забезпечують доступ до новітніх технологій, сприяють удосконаленню, підвищенню конкурентоспроможності продукції і стимулюють її просування на міжнародні ринки. Все це має позитивний вплив на розвиток сільського господарства, дає змогу виробникові отримувати більший прибуток. На рисунку представлено надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у сільське, лісове та рибне господарство України (рис. 1).

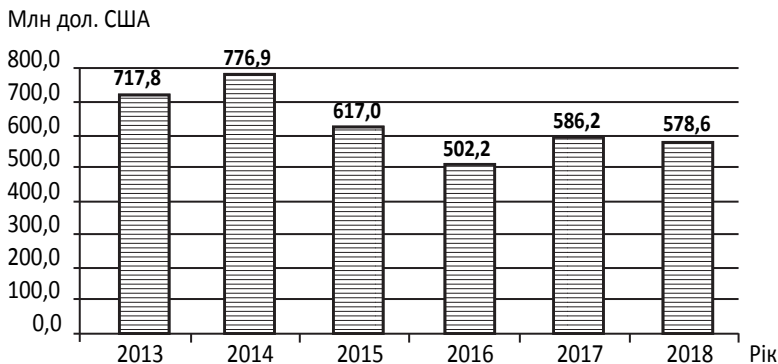

Рис. 1. Обсяг ПІІ (акціонерний капітал) у сільському, лісовому та рибному господарстві України, млн дол. США у період 2013–2018 рр.

За період 2013–2018 рр. обсяг ПП в сільське господарство України мав спадний характер, починаючи з 2015 р. У 2016 р. порівняно з 2013 р. обсяг ПП скоротився на 30,1 % і протягом усього аналізованого періоду мав спадний тренд. У 2017 р. ситуація трохи покращилася, обсяг ПП склав 582,2 млн дол. США, що на 16,7 % більше, ніж у 2016 р. Станом на 2018 р. даний обсяг скоротився на 19,4 % порівняно з 2013 р. Обсяги ПП у сільське господарство України були дуже незначними, їхня частка в загальних обсягах ПП в Україні становила 1,59–2,27 %. У 2018 р. тільки 1,83 % обсягу ПП були спрямовані на розвиток сільського господарства.

Проведене дослідження свідчить, що причинами незначного притоку іноземного капіталу є фактори, які сприяють невпевненості інвесторів у співпраці з Україною, а саме: високі інвестиційні ризики для інвесторів, замалий рівень прибутковості, несприятливий інвестиційний клімат в цілому та політична, економічна й соціальна нестабільність на території України в останні часи. Іноземні інвестиції в агропромисловий комплекс України в умовах обмеженості внутрішніх ресурсів є найпривабливішим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Проте їх обсяг і рівень ефективності залишаються вкрай недостатніми через наявність цілої низки гальмуючих чинників [3, с. 106].

Проведене дослідження дає змогу констатувати, що серед вагомих перешкод науковці називають: нестабільність, непрозорість законодавчої бази, судову незахищеність підприємницької діяльності, макроекономічний дефіцит в управлінні сільським господарством, низький рівень фахової освіти, особливо у сфері галузі макроекономічного регулювання, низький рівень державної підтримки сільського господарства, недостатній розвиток інфраструктури аграрного ринку тощо [4]. Тому прозора, зважена, послідовна політика українського уряду є визначальним фактором розвитку агропромислового комплексу й залучення ПП.

Отже, лібералізація зовнішньоторговельних відносин й інтеграція України до європейського й світового ринкового простору вимагають відповідального підходу до формування інвестиційної,

інноваційної, технологічної і технічної політики не тільки в масштабах країни, але й до кожного окремого сільськогосподарського підприємства. У сьогоденних умовах конкурентоспроможними будуть тільки ті товаровиробники, які швидко опанують технологічно вдосконалені процеси й продукти. За інших умов продукція українського аграрного сектора за економічними та технологічними показниками стане неконкурентоспроможною як на міжнародному, так і на внутрішньому ринках, гостро постане загроза залежності від імпорту багатьох видів продуктів харчування і продовольчій безпеці держави в цілому.

Література

1. Іртищева І. О. Стан та особливості інноваційних процесів в агропродовольчій сфері // Організаційно-економічні трансформації в аграрному виробництві : матеріали Всеукр. конгресу вчених економістів-аграрників, (Київ, 25–26 лют. 2010 р.). Київ : Ін-т аграр. екон., 2010. С. 342–347.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Черевко Г. В. Державне регулювання економіки в АПК. Київ : Знання, 2006. 339 с.
4. Потенциал Украины позволяет производить продукцию высокого качества с низкими затратами – посольство Германии / АПК-Информ. 2011.07.18. URL: <http://www.apkinform.com/ru/exclusive/opinion/109956#.UMOXhHeDrIU>

